

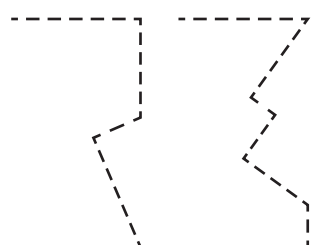
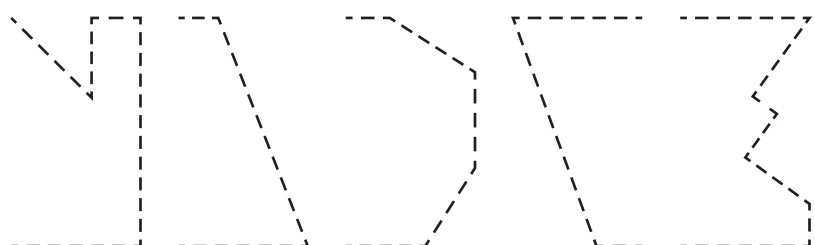
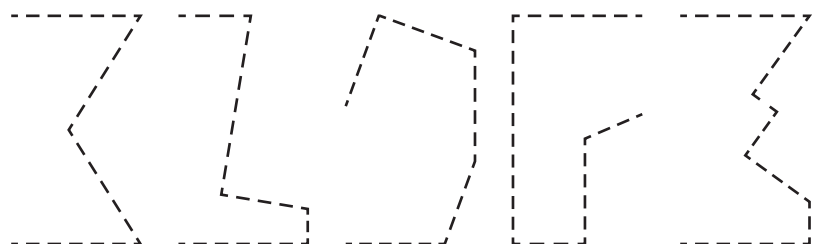

ETGAR
KERET

Artforum

Z hebrejštiny preložila Silvia Singer

ETGAR
KERET

Artforum

Kniha vychádza aj vďaka pomoci
Veľvyslanectva Izraela v Bratislave

*This book is published with the kind assistance
of the Embassy of Israel in Bratislava
Our Thanks*

Etgar Keret
Pitom d'fika ba-delet

Published by arrangement with The Institute for the Translation
of Hebrew Literature

Copyright © 2010 by Etgar Keret
Translation © Silvia Singer, 2012
Design & Layout © Peter Gála, 2012
Slovak edition © Artforum, 2012

ŠIRE

Zrazu klope ktosi na dvere

„Povedz príbeh,“ prikazuje mi bradatý muž, ktorý sedí na pohovke u mňa v obývačke. Situácia, priznám sa, nie je veľmi príjemná. Ja predsa príbehy píšem, nie rozprávam. A ani to nerobím na objednávku. Posledný človek, ktorý ma žiadal, aby som mu niečo porozprával, bol môj syn. Bolo to pred rokom. Rozprával som mu niečo o víle a hrabošovi, už sa ani nepamätám čo, a o dve minúty spal. Ale táto situácia je podstatne odlišná. Môj syn nemá bradu ani pištoľ. Môj syn o príbeh pekne poprosil, lenže tento chlapík sa ma jednoducho snaží o príbeh olúpiť.

Pokúšam sa vysvetliť bradáčovi, že keby vrátil pištoľ do púzdra, bolo by to v jeho prospech. V náš prospech. Ťažko vymýšľať príbeh, keď vám niekto mieri nabitou zbraňou na hlavu. Lenže ten chlap trvá na svojom. Pokiaľ v tejto zemi chcete niečo dosiahnuť, vysvetľuje mi, treba si to presadiť násilím. Je prisťahovalcom zo Švédska. Vo Švédsku je to úplne inak. Tam, keď o niečo slušne poprosíte, väčšinou to aj dostanete. No nie v tomto parnom a dusnom Oriente. Stačí týždeň, aby človek pochopil, ako to tu funguje – či skôr nefunguje. Palestínčania pekne poprosili o svoj štát. Dostali ho? Hovno dostali. Prešli k samovražedným útokom na autobusy plné detí a hneď ich všetci okolo začali počúvať. Židovskí osadníci chceli zahájiť rozhovory. Nieкто sa s nimi bavil? Figu borovú. Tak začali okolo seba mlátiť, na pohraničníkov vyľiali trochu horúceho oleja a naraz im vyšli v ústrety. V tomto štáte je zrozumiteľná

len sila a je jedno, či ide o politiku, ekonomiku alebo parkovacie miesto. Silnejší vyhráva.

Švédsko, odkiaľ sa ten bradáč prisťahoval, je pokroková krajina, úspešná v mnohých oblastiach. Švédsko nie je len Abba, Ikea a Nobelova cena. Švédsko je svet sám pre seba a všetko, čo tam dosiahli, majú výlučne vďaka mierovým prostriedkom. Keby ste prišli do domu speváčky Ace of Base vo Švédsku, zaklopali by ste jej na dvere a poprosili ju, aby zaspievala, ona by vás pozvala dnu a uvarila vám šálku čaju. Potom by vytiahla spod postele akustickú gitaru a zahrála vám. Všetko s úsmevom. Ale tu? Keby na mňa nemieril pištoľou, hneď by som ho zhodil zo schodov.

„Pozri...“ snažím sa namietnuť. „Žiadne také,“ zavrčí bradáč a ťahuje zbraň, „buď príbeh, alebo guľku do hlavy.“ Pochopil som, že nemám na výber. Ten človek sa tvári smrteľne vážne.

„Dvaja ľudia sedia v izbe,“ začal som, „zrazu klope ktosi na dvere.“ Bradáč sa narovná. Na okamžik sa zdá, že ho ten príbeh zaujal, ale nie. Počúva niečo iné. Nieкто naozaj klope na dvere.

„Otvor,“ hovorí mi, „ale o nič sa nepokúšaj. Vyhod' toho človeka čo najrýchlejšie, inak to zle dopadne.“

Mladík pri dverách robí anketu. Má pár otázok. Stručných. O tunajšej vysokej vlhkosti vzduchu v lete a aký to má vplyv na moje nervy. Vravím mu, že nemám záujem zúčastniť sa výskumu, ale on sa mi aj tak napchá do bytu.

„Kto je to?“ pýta sa ma a ukazuje na bradatého.

„Môj synovec zo Švédska,“ klamem. „Prišiel sem pochovať svojho otca, ktorý sa zabil pri lavíne. Akurát prechádzame závet. Buďte taký láskavý, rešpektujte naše súkromie a odíďte.“

„Kľud,“ potľapká ma mladík po pleci, „je to len pár otázok. Dajte blížnemu šancu zarobiť. Platia mi za hlavu.“ Rozvalí sa na gauč s fasciklom na papieri v ruke. Švéd sa usadí vedľa neho. Ja stále stojím a snažím sa pôsobiť rozhodne.

„Trvám na tom, aby ste odišli,“ vravím mu, „prišli ste nevhod!“

„Aha, tak nevhod, hm?“ mladík vyťahuje z fascikla obrovský revolver. „Prečo nevhod? Lebo tvoj kamoš je Orientálec? Vidím, že

pre Švédov máš more času. Ale pre Marokánca, bývalého vojaka, čo nechal v Libanone kus vlastnej sleziny, pre takého nemáš ani minútu, čo?“ Pokúšam sa mu vysvetliť, že tak to nie je. Len ma prichytil v ošemetnej situácii s tým Švédom. Ale mladík si priloží hlaveň pištole k perám a naznačuje mi, aby som mlčal.

„Pohni sa!“ hovorí, „už žiadne výhovorky. Sadni si tu do kresla a vysyp to!“

„Čo mám vysypať?“ pýtam sa. Priznávam, teraz som už naozaj v strese. Aj Švéd má zbraň. Mohlo by vzniknúť napätie – Západ, Východ, rozdiely v mentalite a tieto veci. Alebo vybuchne len preto, že chcel ten príbeh pre seba. Sólo.

„Nezahrávaj sa so mnou,“ vyhráža sa mladík, „už mi dochádza trpezlivosť. No, vyklop hneď nejaký príbeh, raz-dva.“

„Hej,“ prisvedčí Švéd v prekvapujúcom súlade a aj on na mňa namieri zbraň. Odkiaľsem si a začínam odznova: „Traja ľudia sedia v izbe...“

„A bez toho ‚zaklopania na dvere‘,“ varuje ma Švéd. Mladý úplne nechápe, čo tým myslí, ale je s ním zajedno. „Jasné. Žiadne klopanie na dvere. Vymysli si niečo iné. Prekvap nás.“

Chvíľu mlčím, nadychujem sa. Sústredene ma sledujú. Ako to, že sa mi vždy podarí ocitnúť sa v takýchto situáciách? Stavím sa, že Amosovi Ozovi alebo Grossmanovi by sa to v živote nestalo. Naraz sa ozve zaklopanie na dvere. Ich sústredený pohľad sa mení na výhražný. Pokrčím plecami. Nemám s tým nič spoločné. Nepovedal som nič, čo by súviselo s klopaním.

„Zbav sa ho,“ prikazuje mi mladík, „zbav sa ho, nech je to ktokoľvek.“

Dvere pootvorím len na škáru. Stojí tam poslíček s pizzou.

„Vy ste Keret?“ pýta sa.

„Hej,“ prikývнем, „ale pizzu som si neobjednal.“

„Mám tu napísané ulica Zamenhoff 14,“ máva mi pred nosom papierom a derie sa dovnútra.

„To je možné,“ hovorím, „ale ja som žiadnu pizzu neobjednával.“

„Rodinnú,“ trvá na svojom. „Polovica ananás, polovica ančovičky.

Už je zaplattená kreditkou. Dajte mi len sprepitné a vypadnem.“

„Aj ty si tu kvôli poviedke?“ vyzvedá Švéd.

„Akej poviedke?“ pýta sa poslíček. Vidno, že klame. Ale veľmi mu to nejde.

„Vytas ju,“ vyhrkne mladík, „no, vytas už tú pištoľ.“

„Nemám pištoľ,“ priznáva poslíček a odkrýva pod kartónovou krabicou dlhý mäsiarsky nôž, „ale rozsekám ho na cucky ako hada, pokiaľ nám vtáčik hneď teraz nezaspieva.“

Všetci traja sedia na gauči. Švéd vpravo, vedľa neho poslíček, zľava mladík.

„Takto to nedokážem,“ vravím im, „žiadna poviedka mi proste nenapadne, keď na mňa všetci traja mierite zbraňou a to všetko okolo. Chodte von, prejdite sa trochu, a kým sa vrátite, už budem mať niečo pripravené.“

„Ten hajzel zavolá políciu,“ vraví mladík Švédovi. „Čo si myslíš, že sme spadli z višne?“

„No tak, už jednu nahraj a my pôjdeme,“ žadoní poslíček, „jednu krátku. Nebuď žgrloš. Doba je ťažká. Nezamestnanosť, bombové útoky, Iránci. Ľudia bažia po niečom inom. Čo myslíš, čo priviedlo nás, poctivých občanov, až sem k tebe? Zúfalstvo, človeče, zúfalstvo.“

Prikývnem a začnem znova. „Štyria ľudia sedia v izbe. Je horúco. Nuda. Klimatizácia nefunguje. Jeden z nich žiada príbeh. Druhý a tretí sa k nemu pridávajú...“

„To nie je príbeh!“ rozčúli sa mladík. „To je reportáž. Presne to, čo sa tu akurát deje. Presne to, od čoho chceme utiecť. Nekydaj na nás realitu ako smetiarske auto. Zapoj fantáziu, človeče, vymýšľaj si, val to na nás, zájdi tak ďaleko, ako sa len dá.“

Začínam odznova. „Človek sedí sám v izbe. Je osamelý. Je to spi-sovateľ. Chce napísať poviedku. Už ubehlo veľa času, odkedy napísal svoj posledný príbeh, chýba mu to. Chýba mu ten pocit – vytvoriť niečo z niečoho. Presne tak, niečo z niečoho. Lebo niečo z ničoho to je, keď si to vycucáte z prsta. To je nanič a ani to nie je žiadne umenie. Ale niečo z niečoho, znamená objaviť to, čo bolo celý čas vo vašom vnútri, a naraz sa stane čosi, čo sa ešte nikdy nestalo. Ten

muž sa rozhodne napísať o tom, čo sa deje. Nie o politickej situácii ani o spoločnosti. Rozhodne sa napísať príbeh o ľudskej situácii. Situácii človeka tak, ako ju zakúša on sám v tejto chvíli. Lenže žiadny príbeh mu nenapadá. Zdá sa, že situácia, v ktorej sa práve nachádza, nestojí za príbeh. Už sa chystá, že to vzdá, keď tu zrazu...

„Varoval som ťa!“ preruší ma Švéd, „žiadne klopanie na dvere.“

„Ale ja musím,“ tvrdohlavo si stojím za svojim, „bez klopania na dvere nebude príbeh!“

„Nechaj ho,“ vraví poslíček mierne, „dopraj mu trochu voľnosti. Chceš klopanie na dvere? Maj si ho. Len nech už je príbeh na svete.“

Klamárovo

Ruby vymyslel svoju prvú lož, keď mal sedem rokov. Mama mu dala starú pokrčenú bankovku a poprosila ho, aby jej šiel do obchodu kúpiť krabičku dlhých kentiek. Ruby si však za tie peniaze kúpil zmrzlinu. Drobné, ktoré mu vydali, schoval pod veľký biely kameň na zadnom dvore domu, kde bývali. Keď sa vrátil domov, povedal mame, že ho na ulici prepadol hrozný ryšavý chlapec, ktorému chýbal predný zub, dal mu facku a vzal peniaze. Uverila mu. A odvtedy Ruby neprestal klamať. Na strednej odišiel do Ejlatu a ponevierať sa po pláži skoro týždeň, predtým však nakecal učiteľovi historku o tete z Beer Ševy, ktorá ochorela na rakovinu. Táto vymyslená teta dokonca oslepla, keď už bol Ruby v armáde, a tak mu pomohla vyvliecť sa z neospravedlnenej absencie. Neuväznili ho, ba dokonca ani nezadržali. Svoj oneskorený príchod do práce o dve hodiny ospravedlnil báchorokou o ovčiarskom psovi, ktorého zrazilo auto, on ho našiel ležať na kraji cesty a zobral ho k veterinárovi. A keď ešte dovymyslel, že pes zostal chromý na dve nohy, mal meškanie ospravedlnené úplne. Rubyho Elgrabliho sprevádzalo v živote veľa lží. Chromé a choré lži, násilné aj zlé. Lži na nohách i na kolesách. Lži v saku aj s fúzmi. Lži, ktoré mal vymyslené za minútu a nikdy by mu nezišlo na um, že sa s nimi niekedy stretne.

Začalo to snom. Krátkym a nejasným snom o jeho mŕtvej matke. V tom sne obaja sedeli na podložke uprostred bieleho priestoru, ktorý mu pripadal, že nikde nezačína ani nekončí. Vedľa nich, na tej nekonečnej bielej ploche, stál automat na žuvačky, ten starý typ

– hore priehľadný s otvorom na mince, otočí sa páčkou a vypadne guľatá žuvačka. Vo sne mu mama povedala, že tento budúci svet, kde sa ocitla, ju už doháňa k šialenstvu. Ľudia sú tu síce dobrí, ale nemajú tu cigarety. Nielen to, nie je tu ani káva, ani rádio, nič.

„Ruby, musíš mi pomôcť,“ povedala, „musíš mi kúpiť žuvačku. Vychovala som ťa, synu. Celé tie roky som ti všetko dávala a nič nežiadala. No teraz prišiel čas odvdáčiť sa starej matke. Kúp mi žuvačku. Červenú, pokiaľ možno. Nevadí, aj keď bude modrá.“ Vo sne si Ruby prehrabával vrecká, šmátral po minciach, ale nič ne našiel. „Nemám, mami,“ odpovedal so slzami v očiach, „nemám drobné, hľadal som po všetkých vreckách.“ Keďže nikdy neplakal, keď bdel, bolo mu veľmi divné plakať vo sne. „Pozrel si sa aj pod kameň?“ opýtala sa ho mama a vzala mu ruku do svojej, „možno sú ešte tam?“

A vtom sa zobudil. Bola sobota, päť hodín ráno, vonku ešte tma. Zrazu sa pristihol, ako nastupuje do auta a mieri na miesto, kde vyrastal. V sobotu ráno bez premávky tam dorazil za menej než dvadsať minút. V prízemí, kde bol kedysi Pliskinov obchod s potravinami, otvorili „Všetko za dolár“. Vedľa neho, na mieste niekdajšej obuvi, bol teraz výkup mobilov, kde mali vo výklade takú reklamu na upgrade telefónov, akoby mal nastať koniec sveta. Samotná budova však zostala nezmenená. Ubehlo už dvadsať rokov, čo sa odsťahovali, a dom nebol odvtedy ani raz vymalovaný. Aj dvor zostal taký istý, s pár kvetinami, kohútikom na vodu, hrdzavým vodomermom a množstvom buriny. V rohu, vedľa vešiaka na bielizeň, ktorý každý rok na sviatok Sukot prestavovali na stánok, ešte stále ležal ten biely kameň.

Ruby stál na zadnom dvore domu, kde vyrástol, oblečený do zimného kabáta s veľkou umelohmotnou baterkou v ruke, a cítil sa zvláštne. Pol šiestej ráno, šabat. Keby, povedzme, vyšiel von nejaký sused, čo mu povie? Vo sne ku mne prišla moja mŕtva mama a poprosila ma, aby som jej kúpil guľatú žuvačku, tak som sem prišiel hľadať drobné? Bolo divné, že po toľkých rokoch tam kameň ešte stále ležal. Hoci, keď sa nad tým človek zamyslí, kamene predsa

nikam samé neodchádzajú. Opatrne ho zdvihol, akoby sa bál, že sa pod ním skrýva nejaký škorpión. Ale nebol tam ani škorpión, ani had, no ani žiadne mince, len diera asi veľkosti melóna, z ktorej vychádzalo svetlo. Ruby sa pokúšal do diery nakuknúť, ale to svetlo ho oslepovalo. Chvíľku zaváhal a potom strčil do otvoru ruku, celú pažu až po plece. Pritisol sa k zemi a usiloval sa na dne niečo nahmatať. Lenže diera nemala dno a jediné, čo ucítil, bol nejaký studený kov. Akási páčka. Automat na žuvačky. Ruby pootočil páčkou celou silou a cítil, ako automatický mechanizmus zapadá do seba. Teraz mal nastať okamih, keď sa žuvačka vykotúľa von, prejde celú cestu z kovových útrob stroja do dlane rozochveného chlapca, ktorý na ňu už netrpezlivo čaká. Teraz mala nastať tá chvíľa, keď sa toto všetko malo stať. Lenže nestalo. V momente, keď Ruby dotočil páčkou automatu, ocitol sa tu.

„Tu“ bolo miesto niekde inde, ale zároveň čímsi známe. Miesto zo sna o jeho matke. Celé biele, bez stien, bez podlahy, bez stropu a bez slnka. Len bielo a automat na žuvačky. Automat na žuvačky a drobný, škaredý ryšavý chlapec, ktorého Ruby na prvý pohľad akosi minul. Skôr, než sa naňho Ruby stihol usmiať alebo mu niečo povedať, ryšavec ho celou silou kopol do nohy a sotil na kolená. Teraz, keď Ruby kľáčal stonajúc od bolesti, boli s chlapcom v rovnakej výške. Ryšavec sa mu díval do očí, a hoci Ruby vedel, že sa predtým nestretli, bolo mu na tom chlapcovi čosi povedomé.

„Kto si?“ spýtal sa ryšavého chlapca, ktorý stál naproti nemu a lapal po dychu.

„Ja?“ usmial sa podlo ryšavec a pritom poodhalil chýbajúci predný zub. „Som tvoja prvá lož.“

Ruby sa pokúsil vstať. Noha, kam ho chlapec kopol, ho šiale nebolela. Ryšavec už dávno utiekol preč. Ruby si zblízka obzrel automat. Medzi guľatými žuvačkami sa skrývali napoly priesvitné umelohmotné guľičky s malými ozdôbkami vo vnútri. Prehrabával si vrecká, aby našiel mincu, no vtom si spomenul, že mu ryšavec stihol ukradnúť peňaženku, predtým než utiekol. Ruby sa vydal krí-

vajúc neznámym smerom. Keďže na bielom priestore nebol žiadny záchytný bod okrem automatu na žuvačky, mohol sa jedine snažiť od neho vzdávať. Každých pár krokov sa otočil a uistil sa, že sa automat naozaj zmenšuje. Raz, keď sa obzrel, uvidel ovčiarskeho psa a pri ňom vyziabnutého starca so skleneným okom a amputovanými rukami. Psa spoznal okamžite podľa spôsobu, ako sa pohyboval – napol sa plazil, prednými nohami s veľkou námahou vliekol za sebou ochrnutý trup. Bol to pes, čo ho v Rubyho klamstve zrazilo auto. Pes ťažko dychčal od námahy a vzrušenia, tešil sa, že ho vidí. Lízal Rubymu dlaň a upieral naňho žiariace oči. Toho vychrtnutého muža sa Rubymu nepodarilo zaradiť. Starec k nemu natiahol hák, ktorý mal pripevnený na pravom kýpti ruky, aby sa predstavil.

„Som Ruby,“ povedal Ruby a kývol hlavou.

„Igor,“ predstavil sa starec a potľapkal jedným z hákov Rubyho po chrbte.

„Poznáme sa?“ spýtal sa Ruby po krátkom zaváhaní.

„Nie,“ odvetil Igor a zdvihol hákom psí remienok. „Som tu kvôli nemu. Ucítil ťa na kilometre a veľmi sa tešil. Chcel, aby sme prišli.“

„Takže my dvaja nie sme nijako späť?“ uľahčene si vydýchol Ruby.

„Ty a ja?“ povedal Igor. „Vôbec nie. Ja som lož niekoho iného.“

Ruby sa veľmi chcel spýtať Igora, či je lož, ale nebol si istý, či je taká otázka slušná. A vôbec, chcel sa ho opýtať, čo je to tu vlastne za miesto a či je tu okrem neho ešte veľa ľudí či lží alebo ako si to vlastne hovoria. Ale obával sa, že aj to by bolo dosť necitlivé. A tak namiesto rozprávania hladkal Igorovho zmrzačeného psa. Bol roztomilý. Zdalo sa, že má ohromnú radosť, že Rubyho vidí. Teraz mu bolo psa ľúto a cítil sa vinný, že radšej nevymyslel milosrdnejšiu a menej bolestivú lož.

„Automat na žuvačky,“ opýtal sa Igora po chvíli, „na aké mince funguje?“

„Na líry,“ odvetil starec.

„Bol tu predtým jeden chlapec,“ povedal Ruby, „a vzal mi peňaženku. Ale aj keby mi ju nevzal, nemal som líry.“

„Ten, čo nemá zub?“ opýtal sa Igor. „Ten darebák všetkých okráda.“

Dokonca aj psovi užiera granule. U nás v Rusku by takého naničhodníka vytiahli v tielku a slipoch von na mráz a vrátili ho dnu, až keď by celý zmodrel.“ Igor si ukázal hákom na zadné vrečko. „Mám tu pár lír. Prijmi ich odo mňa do daru.“

Ruby v rozpakoch vytiahol z Igorovho vrečka mincu, poďakoval a ponúkol mu na revanš svoje hodinky Swatch.

„Ďakujem,“ usmial sa Igor, „ale načo sú mi plastové hodinky? Okrem toho, ja sa nikdy nikam neponáhľam.“ A keď videl, že Ruby hľadá niečo iné, čo by mu venoval, rýchle ho upokojil. „V každom prípade, to ja som tvojím dlžníkom. Keby si nevymyslel to klamstvo o psovi, tak by som tu bol úplne sám. Teraz sme si kvit.“

Ruby rýchlo odkrивkal naspäť k automatu na žuvačky. Kopnutie od ryšavca ešte stále bolelo, ale už menej. Strčil líru do štrbiny v automate, zhlboka sa nadýchol, zavrel oči a rýchlo otočil páčkou.

Prebral sa natiiahnutý na zemi na dvore starého domu. Prvé svetlo už začalo farbiť oblohu tmavomodrými odtieňmi. Vytiahol zovretú päsť z hlbokéj diery, a keď ju otvoril, objavil v dlani guľatú červenú žuvačku.

Skôr než odišiel, položil kameň na miesto. Nečudoval sa, čo sa v tej diere vlastne dialo, iba nastúpil do auta, zaradil spiatočku a odišiel. Červenú žuvačku dal pod vankúš – pre mamu, keby sa vrátila vo sne.

Prvé dni o tom Ruby premýšľal dosť často – o tom mieste, o psovi, o Igorovi, aj o ostatných svojich klamstvách, ktoré tam na svoje veľké šťastie nestretol. Napríklad tá čudná lož, čo kedysi povedal Ruty – bývalej priateľke, keď nedorazil na piatkovú večeru u jej rodičov. Vymyslel si neter, ktorá býva v Netanji a má násilníckeho manžela, ten sa jej vyhráža, že ju zabije, a Ruby tam musel prísť upokojiť situáciu. Dodnes nechápe, prečo siahol po takom zvrátenom príbehu. Možno si myslel, že čím zložitejšiu a nepravdepodobnejšiu vec vymyslí, tým skôr mu Ruty uverí. Väčšina ľudí, keď nepríde na piatkovú večeru, tak sa ospravedlní obyčajným bolením hlavy. Ale on... Kvôli týmto jeho výmyslom teraz v nejakej diere v zemi

neďaleko odtiaľ žili šialený manžel a týraná žena.

Už sa do tej diery nevrátil, ale niečo z toho miesta v ňom ostalo. Zo začiatku občas ešte zaklamal, no iba samé kladné lži, kde nikto nikoho nebije, nekríva či neumiera na rakovinu. Prišiel neskoro do práce, lebo musel poliať kvety u svojej tety, ktorá odcestovala navštíviť úspešného syna v Japonsku. Alebo neprišiel na oslavu narodenia dcéry známych, lebo sa mu pri dverách okotila mačka a musel sa postarať o mačiatka. Takéto veci. Starosť s kladnými klamstvami bola tá, že bolo oveľa ťažšie ich vymyslieť. Aspoň také, čo by zneli vierohodne. Vlastne, keď rozprávate ľuďom niečo zlé, hneď to kúpia, pripadá im to normálne. Lenže, keď si vymýšľate dobré veci, majú sklon byť podozrievaví. A tak pomaly, ale isto, Ruby zistil, že klame menej. Hlavne z lenivosti. Postupom času aj prestal myslieť na to miesto. Na tú diery. Až kým jedného rána nepočul Natašu z ekonomického hovoriť so šéfom pobočky. Prosila ho, aby jej dal na pár dní dovolenku, súrne, lebo jej strýko Igor dostal infarkt. Chudák človek, nešťastný vdovec, ktorý už prišiel o obidve ruky pri autohavárii v Rusku. A teraz ešte toto – je taký osamelý a bezmocný. Vedúci pobočky ju pustil. Nataša odišla do svojej kancelárie, vzala si tašku a vyšla z budovy. Ruby ju sledoval až k jej autu. Keď sa zastavila, aby vytiahla z tašky kľúče, aj on sa zastavil. Otočila sa k nemu.

„Ty pracuješ v nákupnom oddelení,“ povedala mu, „asistent Zaguryho, že?“

„Hej,“ prikývol, „volám sa Ruby.“

„Nehovor, Ruby!“ odsekla Nataša a podráždene sa usmiala. „Tak, aký máš problém? Potrebuješ niečo?“

„Som tu kvôli tvojej lži, predtým, vedúcemu,“ koktal Ruby. „Ja ho poznám.“

„Šiel si za mnou celú cestu až k autu len preto, aby si ma obvinil, že klamem?“ osopila sa naňho Nataša.

„Nie,“ bránil sa Ruby. „Neobviňujem ťa. Naozaj. To, že klameš, je v pohode. Aj ja klamem. Ale Igora, toho z tvojej lži, som stretol. Je to zlatý človek. A ty si mu – prepáč, že to takto poviem – už dosť

znepríjemnila život. Tak som ti len chcel povedať, že...”

„Môžeš uhnúť?“ prerušila ho ľadovo Nataša. „Zavadziaš mi pri otváraní dverí.“

„Viem, že to znie absurdne, ale môžem to dokázať,“ znervóznel Ruby. „Nemá oko, Igor. Teda má, ale len jedno. Asi si kedysi vymyslela nejakú historku, ako stratil oko, však?“

Nataša, ktorá už začala nastupovať do auta, stuhla. „Kde si to vzal?“ spýtala sa podozrievavo, „si Slávkin kamarát?“

„Nepoznám žiadnu Slávku,“ koktal Ruby, „len Igora. Fakt, keď chceš, dovediem ťa k nemu.“

Stáli na zadnom dvore ich domu. Ruby posunul kameň, ľahol si na vlhkú zem a strčil ruku do jamy. Nataša stála nad ním. Načiahol k nej voľnú ruku a povedal: „Pevne sa ma drž.“ Nataša sa pozrela na muža, čo jej ležal pri nohách. Niečo cez tridsať, fešák, mal oblečenú vyžehlenú čistú bielu košeľu, ktorá teraz už vlastne nebola taká čistá a ešte menej vyžehlená. Jednu pažu mal zaborenú do diery a líce pritisknuté k zemi. „Pevne sa ma drž,“ zopakoval. Podávala mu ruku a nestačila sa diviť, ako je možné, že má stále šťastie na takých kreténov. Keď začal s tými hlúposťami pri aute, najprv si myslela, že si z nej len utahuje, že to je nejaký hlúpy izraelský humor, ale teraz pochopila, že ten chalan s jemnými očami a plachým úsmevom je naozaj cvok. Prstami jej silno stisol ruku. Stáli tak chvíľu ako zamrznutí, on natiiahnutý na zemi, ona nad ním trochu sklonená, so zmäteným výrazom na tvári.

„Okej,“ zašepkala Nataša miernym, takmer materinským hlasom. „Tak sa držíme za ruky. A teraz čo?“

„Teraz,“ prehlásil Ruby, „teraz otočím páčkou.“

Trvalo dlho, kým našli Igora. Najprv stretli vlasatú a hrbatú lož, asi bola jedného Argentínca, ktorý nevedel ani slovo po hebrejsky. A potom inú Natašinu lož – akéhosi pobožného policajta, ktorý bol veľmi otravný, zdržiaval ich a stále im chcel kontrolovať občianske, ale o Igorovi vôbec nepočul. Nakoniec im pomohla Rubyho týraná